

provincie limburg

Provinciale Staten

Clustercode WL
Ons kenmerk DOC-00837487
Bijlage(n) RIVM gezondheidsverkenning Chemelot

Uw kenmerk -
Maastricht 19 december 2025
Verzonden

Onderwerp

Mededeling portefeuillehouder inzake RIVM gezondheidsverkenning Chemelot

Geachte Staten,

Met deze mededeling informeren wij u over de uitkomsten en aanbevelingen uit de RIVM verkenning naar de gezondheidseffecten van Chemelot. Op verzoek van uw Staten heeft ons College het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (I&W) gevraagd de gezondheidseffecten van Chemelot te onderzoeken. Het ministerie heeft het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) opdracht gegeven hiervoor een verkenning uit te voeren als onderdeel van de Actieagenda Industrie en Omwonenden. Daarmee wordt een vervolg gegeven aan Gewijzigde motie 3015 Berghorst c.s. over onderzoek naar gezondheidseffecten van Chemelot. U treft hierbij het rapport van deze verkenning in bijlage aan.

Uitkomsten verkenning

Het RIVM heeft onderzocht of activiteiten van Chemelot invloed hebben op de gezondheid van omwonenden. Er is onder andere gekeken naar uitstoot van stoffen naar lucht, water en bodem, naar hinder zoals geluid en geur, en naar gezondheidsgegevens in de regio. De verkenning is uitgevoerd op basis van bestaande onderzoeken, openbare bronnen en interviews met experts.

Uit de verkenning blijkt dat de onderzochte milieufactoren van Chemelot voldoen aan de wettelijke eisen. De bijdrage van de bedrijven op en rond Chemelot aan de hoeveelheden fijnstof en stikstofdioxide in de omgeving is klein en blijft onder de Europese normen, maar ligt wel boven de strengere advieswaarden van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO). Andere bronnen, zoals verkeer, leveren ook een relevante bijdrage aan de milieubelasting in de regio. Voor bodem en water zijn geen directe gezondheidsrisico's gevonden, mits het grondwater uit grondwaterputten niet wordt gebruikt voor bijvoorbeeld beregening. Er zijn geen aanwijzingen voor meer ziektegevallen rondom Chemelot. Asbestkanker en longkanker komen in de omgeving vaker voor, maar er is door het RIVM geen direct verband met Chemelot vast te stellen op basis van de beschikbare gegevens. Wel maakt een aanzienlijk deel van de omwonenden zich zorgen over hun gezondheid of ervaren zij geluidshinder, geurhinder of slaapverstoring.

Met opmerkingen []: Nuancerling: 'Het RIVM onderzocht welke gegevens beschikbaar en bruikbaar zijn om eventuele gezondheidsrisico's en -effecten door Chemelot te beoordelen. Op basis daarvan is een beeld geschetst van wat bekend is over de impact van het chemiecluster op de gezondheid van omwonenden'. Uitleg: 1) er waren niet voor alle onderwerpen voldoende gegevens beschikbaar om de invloed te bepalen 2) het bepalen van de invloed vereist uitgebreidere analyse. Om gerichte keuzes te maken voor een eventuele uitgebreidere analyse hebben we eerst de beschikbare gegevens geanalyseerd.

Met opmerkingen []: Ik zie dit als een interpretatie van de provincie / toezichthouder. Dit was geen onderzoeksvraag van het RIVM. Ook bij blootstelling aan stoffen en andere stressoren onder de wettelijke normen kunnen gezondheids- en milieueffecten optreden. Daarom is in de RIVM verkenning gebruikgemaakt van gezondheidskundige waarden voor het beoordelen van gezondheidsrisico's. Deze gezondheidskundige waarden kunnen afwijken van de geldende wettelijke normen.

Met opmerkingen []: In het rapport is dit geworden:
De bijdrage van het chemiecluster aan de totale hoeveelheid fijnstof in de lucht is klein ten opzichte van de totale hoeveelheid fijnstof in de lucht, maar door de overschrijding van de WHO-advieswaarden wel relevant. Ook voor stikstofoxiden geldt dat het grootste deel van de uitstoot afkomstig is van wegverkeer e... [1]

Met opmerkingen []: In het rapport geformuleerd als: Uit de gepubliceerde gegevens over gezondheid in de wijken rond Chemelot komt geen patroon naar voren dat erop wijst dat dat bepaalde ziekten structureel vaker voorkomen. Deze gepubliceerde gegevens gaan echter over een beperkt aantal gezondheidseffecten. Het ... [2]

Met opmerkingen []: In het rapport staat nu: Uit de Kankeratlas komt naar voren dat kanker, wanneer wordt gekeken naar alle kankersoorten, minder vaak voorkomt dan gemiddeld in Nederland. Wanneer we kijken naar afzonderlijke kankersoorten, zien we zowel verhoogde, verlaagde en vergelijkbare incidenties ... [3]

Verwijderd: vastgesteld

Met opmerkingen []: Vastgesteld suggereert dat we daar een inhoudelijk oordeel over hebben geveld. Dat is op basis van deze gegevens niet mogelijk.

Met opmerkingen []: Ook lichthinder, maar daar hebben we volgens mij geen gegevens mom de omvang vast te stellen.

Met opmerkingen []: Suggestie voor toevoeging: Op basis van de beschikbare gegevens is de blootstelling aan geluid als aandachtspunt voor de gezondheid benoemd. De geluidsniveaus in de wijken rond Chemelot liggen hoger dan de waarden voor wegverkeer die de wereldgezondheidsorganisatie ... [4]

Limburglaan 10
6229 GA Maastricht

Postbus 5700
6202 MA Maastricht

+31 43 389 99 99
www.limburg.nl

Het RIVM vraagt aandacht voor het gecombineerde effect van meerdere stoffen en van de combinatie van stoffen en hinder zoals slaapverstoring. Het ministerie van I&W laat daar landelijk onderzoek naar doen omdat dit ook speelt bij andere industriegebieden en de kennis daarover in ontwikkeling is. Het RIVM adviseert om geluidshinder verder te onderzoeken, zoals welke installaties op Chemelot het meeste geluid veroorzaken, en de GGD (Gemeentelijke gezondheidsdienst) een rol te geven bij de omgevingsplannen. Het RIVM ziet ook aanleiding voor een uitbreiding van het gezondheidskundig onderzoek. Tot slot benadrukt het RIVM het belang om maatregelen te blijven nemen om het leefmilieu verder te verbeteren, zoals beleid om de uitstoot van Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) te verminderen. Het Rijksinstituut beveelt aan om daarbij meer stoffen te gaan meten, ook op aanvullende locaties (woonkernen), en roept op tot een betere emissieregistratie door bedrijven.

Vervolg

Het College dankt het RIVM voor de zorgvuldige verkenning en vindt het een positief teken dat er geen directe gezondheidsrisico's voor omwonenden zijn geconstateerd. Gelet op de uitkomst van de verkenning kan worden gesteld dat we op de goede weg zijn. Tegelijkertijd blijven inspanningen nodig om de leefomgeving gezonder te maken. Daarom werkt de Provincie Limburg als bevoegd gezag samen met onze partners, waaronder de gemeenten en de Omgevingsdienst Zuid-Limburg, aan een schonere en veiliger Limburg zoals we hebben afgesproken in het provinciaal beleidskader voor nieuwe energie en een schone leefomgeving¹ en het concretiserend milieubeleid². Het gaat daarbij onder andere om uitvoering van het Schone Lucht Akkoord (SLA), versterking van vergunningverlening, toezicht en handhaving en extra toezicht op de uitvoering van het ZZS-beleid.

Het College onderschrijft het belang van vervolgonderzoek naar gecombineerde blootstellingen en blijft daaraan bijdragen, bijvoorbeeld door via de Omgevingsdienst Zuid-Limburg meetgegevens luchtkwaliteit beschikbaar te stellen aan het RIVM. We willen onze metingen verder verbeteren en willen bijdragen aan de versterking van de rol van de GGD bij omgevingsplannen door deel te nemen aan de landelijke pilots die het ministerie van I&W op deze thema's zal organiseren. Verder gaan we inzetten op een betere emissieregistratie door bedrijven binnen de uitvoering van, en het extra toezicht op het ZZS-beleid.

Met betrekking tot de aanbevelingen voor geluid onderschrijven wij het belang om de impact van de meest overlast gevende geluidsbronnen goed in beeld te krijgen. Het advies sluit op dit punt ook goed aan bij de invoering van het nieuwe normenkader voor industrieterreinen onder de Omgevingswet, de geluidproductieplafonds. Door deze nieuwe regels zullen bedrijven op Chemelot meer gedetailleerde geluidsgegevens moeten verzamelen over verschillende situaties gedurende het jaar. Wij kijken nu alvast welke informatie er al beschikbaar is, op basis van vergunningaanvragen en klachten die binnenkomen. Wat we daaruit leren, kan aanleiding zijn om specifieke brongegevens op te vragen of om maatregelen te nemen. Daarbij houden we rekening met de RIVM-aanbevelingen. Wij vragen wel aandacht voor het feit dat sommige door het RIVM aangemerkte bronnen van hinder, zoals affakkelen en het afblazen van stoom, inherent zijn aan het borgen van de veiligheid. Bij het overwegen van mogelijke maatregelen tegen deze bronnen staat het borgen van de veiligheid daarom altijd voorop. Wij onderschrijven het belang van de instrumentarium om cumulatieve gezondheidseffecten van geluid (met name bij belasting door verschillende bronnen tegelijk) objectief in beeld te brengen en zullen aandringen op de ontwikkeling van een dergelijk instrumentarium op zowel Europees als nationaal niveau.

¹ Beleidskader 2024-2027 Nieuwe energie en een schoon leefmilieu. Provincie Limburg

² Mededeling portefeuillehouder inzake modulaire aanpak Concretiserend Milieubeleid, brief gedeputeerde Van Caldenberg van 8-10-2024 (GS DOC-00700043)

Met opmerkingen []: Suggestie voor toevoeging: de beschikbare gegevens wijzen op een mogelijk verhoogd gezondheidsrisico in de directe omgeving van het chemiecluster door blootstelling aan mengsels van stoffen in de lucht. Uitleg: de beschikbare gegevens over ZZS zijn niet volledig. Ook pZZS zijn niet meegenomen in de analyse. Mocht blijken dat omwonenden ook aan deze stoffen worden blootgesteld, dan zal ook het cumulatierisico groter zijn.

Met opmerkingen []: In het rapport staat: Sinds 1 januari 2025 is het verplicht om vijfjaarlijks de uitstoot van ZZS te rapporteren in de landelijke ZZS-emissiedatabase. Hierdoor ontstaat een completer beeld van de emissie van ZZS. Tijdens deze verkenning waren er nog geen gegevens van Chemelot beschikbaar in deze database.

Uitleg: we roepen in het rapport niet op tot een betere emissieregistratie. Suggereert dat bedrijven dat nu niet goed doen en dat hebben we niet onderzocht /kunnen beoordelen.

Met opmerkingen []: RIVM benoemt de blootstelling aan geluid als aandachtspunt voor de gezondheid. Ook wijzen we erop dat de beschikbare gegevens wijzen op een mogelijk verhoogd gezondheidsrisico in de directe omgeving van het chemiecluster door blootstelling aan mengsels van stoffen in de lucht.

provincie limburg

De Provincie Limburg blijft graag in gesprek met omwonenden van Chemelot over de leefomgeving, onder meer door deel te nemen aan de door de gemeenten Sittard-Geleen en Stein en Chemelot georganiseerde omgevingsdialogen. Op 14 januari 2026 zal een extra omgevingsdialoog plaatsvinden om met omwonenden de uitkomsten van de RIVM gezondheidsverkenning te kunnen bespreken.

Gedeputeerde Staten van Limburg
namens dezen,

Marc van Caldenberg

In het rapport is dit geworden:

De bijdrage van het chemiecluster aan de totale hoeveelheid fijnstof in de lucht is klein ten opzichte van de totale hoeveelheid fijnstof in de lucht, maar door de overschrijding van de WHO-advieswaarden wel relevant. Ook voor stikstofoxiden geldt dat het grootste deel van de uitstoot afkomstig is van wegverkeer en overig verkeer, maar met een relevante bijdrage van het chemiecluster.

In het rapport geformuleerd als: Uit de gepubliceerde gegevens over gezondheid in de wijken rond Chemelot komt geen patroon naar voren dat erop wijst dat bepaalde ziekten structureel vaker voorkomen. Deze gepubliceerde gegevens gaan echter over een beperkt aantal gezondheidseffecten. Het RIVM beveelt daarom epidemiologisch vervolgonderzoek aan. Epidemiologisch vervolgonderzoek kan een nauwkeuriger antwoord geven op de vraag of het optreden van ziekten rondom Chemelot afwijkt van andere regio's.

Uitleg: er zijn geen aanwijzingen voor... suggereert een inhoudelijk oordeel. Dat is op basis van de beschikbare gegevens niet mogelijk.

In het rapport staat nu: Uit de Kankeratlas komt naar voren dat kanker, wanneer wordt gekeken naar alle kankersoorten, minder vaak voorkomt dan gemiddeld in Nederland. Wanneer we kijken naar afzonderlijke kankersoorten, zien we zowel verhoogde, verlaagde en vergelijkbare incidenties in de 3-cijferige postcodegebieden rondom Chemelot. De incidenties van mesothelioom (asbestkanker) bij mannen in de (wijdere) omgeving van Chemelot wijkt hierbij het sterkst af van het Nederlands gemiddelde. Aangezien dit alleen bij mannen het geval is, is dit waarschijnlijk toe te schrijven aan arbeidsgelateerde blootstelling in het verleden en komt dit niet door emissies naar de buitenlucht door Chemelot.

Uitleg: in de geactualiseerde gegevens zijn er meer kankersoorten die in de omgeving vaker voor komen. Het is echter op basis van de gegevens niet mogelijk is om definitieve uitspraken te doen over de gezondheidseffecten van Chemelot op omwonenden.

Suggestie voor toevoeging: Op basis van de beschikbare gegevens is de blootstelling aan geluid als aandachtspunt voor de gezondheid benoemd. De geluidsniveaus in de wijken rond Chemelot liggen hoger dan de waarden voor wegverkeer die de wereldgezondheidsorganisatie adviseert. Het RIVM beveelt daarom aan om maatregelen te treffen om de blootstelling aan geluid terug te dringen.